

'OPPERVLAKTEBEHANDELLENDE BEDRIJVEN ZIJN CRUCIAAL VOOR DE TOTALE MAAKINDUSTRIE'

TEKST: DORINE VAN KESTEREN
FOTO'S: NIEUWE BEELDEN MAKERS

De maakindustrie is belangrijk voor de welvaart in Nederland. Binnen die maakindustrie spelen de bedrijven die de oppervlakten van producten behandelen een grote rol. Egbert Stremmelaar is directeur van de Vereniging Industrieel Oppervlaktebehandelend Nederland (ION). Een gesprek over het vak, lobbyen en de toekomst van de branchevereniging.

In 2014, hij was net directeur van ION, ging Egbert Stremmelaar op werkbezoek bij een lidbedrijf dat anodiseert. Voor het magazine van de branchevereniging was hij op zoek naar een praktijkvoorbeeld voor de rubriek 'Trots op je vak'. Maar nee, de directeur en medewerkers konden nou niet direct iets bijzonders opnoemen. Tot Stremmelaar een aluminium vogeltje zag liggen. Toen bleek dat het bedrijf 500.000 vogels, in zeven grijsinten aan het anodiseren was. Daarvoor had het twee nieuwe kleurpro-

EGBERT STREMMELAAR,
DIRECTEUR VERENIGING INDUSTRIEEL
OPPERVLAKTEBEHANDELEND NEDERLAND

**'ZOWEL DE
VVVF ALS WIJ
HEBBEN ZO'N
HOEVEELHEID
WERK OP ONS
BORD LIGGEN,
DAT WE BETER
SAMEN KUNNEN
OPTREKKEN'**

cessen ontwikkeld. Met elkaar vormden deze vogels het kunstwerk 'Dag en Nacht' van Escher, dat later bevestigd zou worden aan de gevel van het nieuwe filharmonisch concertgebouw in Parijs. "Hoe bedoel je, niks bijzonders? We hebben het hier over werelderfgoed, media in binnen- en buitenland hebben aandacht besteed aan dit project", zegt Stremmelaar zes jaar na dato nog steeds met ongelooft in zijn stem.

Dit gebrek aan trots en zelfbewustzijn is volgens hem een wezenlijk probleem in de branche. "Zonder deze vakmensen geen oppervlaktebehandelende bedrijven. En zonder oppervlaktebehandelende bedrijven geen innovatieve maakindustrie, die 120 miljard euro bijdraagt aan ons bruto binnenlands product en een belangrijke reden is dat Nederland de negentiende economie van de wereld is. Ik vergelijk ons werk weleens met lucht: het is overal om je heen, we zijn ervan afhankelijk, maar het valt niemand op.

Letterlijk alles wat de maakindustrie produceert – machines, auto's, schepen, elektronica, medische apparatuur, maar ook huis-, tuin- en keukenspullen – is eerst door onze handen gegaan. Want anders roest of rot het, ziet het er niet mooi uit of doet het niet wat het moet doen."

Gezamenlijk belang

ION is in 2014 opgericht na een fusie van vijf brancheverenigingen. Inmiddels heeft de vereniging ruim driehonderd leden. Dit zijn zowel bedrijven die zich volledig toeleggen op oppervlaktebehandeling als bedrijven met een productieproces waarvan dit slechts één onderdeel is. Oppervlaktebehandeling omvat onder meer mechanische en chemische voorbehandeling, galvaniseren, poedercoaten, (nat)lakken, anodiseren, thermisch verzinken, thermisch spuiten, PVD/CVD en diverse andere processen. "Wij vertegenwoordigen 6.000 fte in de branche: een verenigingsgraad van zo'n 50

procent. Bij de applicateurs zal dit percentage wat hoger liggen en bij de geïntegreerde bedrijven fors lager."

Stremmelaar heeft een hekel aan het woord 'lobbyen'. "Dat impliceert dat je alleen maar bezig bent met je eigen belangen." Hij ziet ION als een branchevereniging 4.0, die zich primair richt op het sterk maken van de BV Nederland als geheel. "Als het met Nederland goed gaat, gaat het goed met de maakindustrie en dan valt er voor ons weer van alles te coaten. Dat is dus een gezamenlijk belang." Hij gelooft in samenwerking: met de politiek, met kennisinstituten en met brancheorganisaties in aanpalende sectoren, zoals de VVVF. "Zowel de VVVF als wij hebben zo'n hoeveelheid werk op ons bord liggen, dat we beter samen kunnen optrekken. Zeker in het stoffendossier en op het gebied van wet- en regelgeving is er een overlap. Eén branchevereniging kan nooit alles alleen doen."

'WE KUNNEN TEGENWOORDIG BEITSEN EN ONTVETTEN ZONDER AFVALWATER TE MAKEN'

Constructief in gesprek

Als voorbeeld ter illustratie van de 4.0-benadering noemt Stremmelaar het verbod op chroom-6, dat producten corrosiewerend en slijtvast maakt. "Omdat blootstelling een groot risico geeft op allerlei gezondheidsproblemen, wil men deze stof zoveel mogelijk uitbannen. Voor heel veel producten is er geen (goed) alternatief en dus is verbieden een slechte keuze voor de maakindustrie. Maar wij zitten er constructief in. Wij erkennen dat arbo- en milieuveiligheid belangrijke kwesties zijn en denken met de overheid mee over een oplossing. Ook met afnemers gaan we op die manier in gesprek. Met hen zoeken we naar een gedeeld belang, naar alternatieven, om te zorgen dat hun én onze business kon blijven voortbestaan."

Het adagium van ION is: stoffen met een verhoogd risico vervangen als het kan en autoriseren als het moet én veilig kan. "Om gezondheidsrisico's te verkleinen, voorkomen we blootstelling aan SVHC/CMR-stoffen zoveel mogelijk. Waar mogelijk besturen en controleren de bedrijven de processen op afstand en gebruiken zij gesloten systemen. Bedrijven zorgen voor optimale luchtstromen, zodat stoffen en dampen wegblijven van de medewerkers en de omgeving niet belasten."

Eigen spoor

Welke belangrijke thema's spelen er momenteel nog meer voor de branche? Stremmelaar hoeft niet lang na te denken: hij zou graag zien dat de overheid een meer geïntegreerd beleid voert. "Het ministerie van I&W kijkt

naar het milieu, het ministerie van SZW naar arbeidsveiligheid en het ministerie van EZK naar verdienvermogen. Ieder zit op zijn eigen spoor, maar hoe wij op de werkvloer die drie sporen bij elkaar moeten brengen, daar wordt niet over nagedacht. Het zou zoveel schelen als de verschillende ministeries hun wet- en regelgeving op elkaar afstemmen. Idealiter stoppen we met al die gedetailleerde voorschriften. Laat Den Haag het op twee A-4'tjes opschrijven, en laat de nadere uitwerking bijvoorbeeld over aan taskforces die weten wat er speelt in de praktijk."

Van zijn eigen leden vraagt hij om meer open te staan voor vernieuwing. "In het algemeen werken mensen te veel op de automatische piloot. Ze kennen een bepaald kunstje en dat willen ze dan tot in lengte van jaren blijven doen. In alle eerlijkheid: dat heb ik zelf ook, ieder mens is een gewoontedier. Maar in een tijd waarin de veranderingen zo snel gaan, moet je eigenlijk iedere week een uurtje met de benen op tafel kritisch nadenken over jezelf en je bedrijf. Wat heb ik deze week gedaan en wat kan er anders en beter?"

Duurzaam verdienmodel

In het verlengde hiervan ligt het derde punt op zijn wensenlijstje: duurzaamheid als verdienmodel. Dus niet minder energieverbruik, afval(water) en emissies omdat het moet van de overheid, maar omdat dit past in de bedrijfsvoering. "Willen we Nederland op een goede manier doorgeven aan de volgende generaties, dan moet het bedrijfsleven zijn verantwoordelijkheid nemen. Tegelijk is

het logisch dat bedrijven kostengedreven zijn. Voor onze leden is energie een derde van de productiekosten. Als duurzame energie zorgt voor een kostprijsverlaging, dan zullen ze het niet laten om daarop over te stappen. Dat ze daarmee het milieu een goede dienst bewijzen, is mooi meegenomen, maar niet de voornaamste afweging."

Gaat de verduurzaming hard genoeg naar zijn zin? "Ja en nee. De investeringscyclus van bedrijven is een vertragende factor. Als je nu een gebouw, machine of installatie koopt, mag je verwachten dat je daar vijftwintig jaar mee kunt doen. En dan ga je die niet voor die tijd vervangen omdat er een gemoderniseerde, milieuvriendelijker variant op de markt is gekomen. Anderzijds gebeurt er al heel veel. Een voorbeeld: we kunnen tegenwoordig beitsen en ontvetten zonder afvalwater te maken. Dat is een unieke technologie die een lidbedrijf heeft ontwikkeld."

Inspecties

ION zit zowel in Den Haag als in Brussel aan tafel bij ambtenaren en politici om de boodschap over het voetlicht te krijgen. "Ook daarbij moet je samenwerken. Ik zit bijvoorbeeld in het bestuur van onze Europese koepel. Wij proberen de overheid te voorzien van goede, zo objectief mogelijke informatie in de dossiers die voor ons relevant zijn. Zo hebben wij in het project 'Veilig werken met SVHC- en CMR-stoffen' de effectiviteit van alle veiligheidsmaatregelen gemeten en daarvan een e-book gemaakt. Het ministerie van I&W heeft nu gevraagd om dit boek in

'OPPERVLAKTE-
TECHNOLOGIE:
HET IS OVERAL
OM JE HEEN,
WE ZIJN ERVAN
AFHANKELIJK,
MAAR HET VALT
NIEMAND OP'

het Engels te vertalen, zodat de resultaten ook in Europa kunnen worden verstrekt. Dat zijn leuke dingen."

Vereniging ION werkt daarnaast aan een goede verstandhouding met de verschillende inspectiediensten. "Onze leden hebben te maken met de Inspectie SZW, de Inspectie Leefomgeving en Transport, inspecties van regionale uitvoeringsdiensten van provincies en waterschappen... Sommige bedrijven krijgen in anderhalf jaar tijd meer dan twintig inspecties! Het komt voor dat een inspectiedienst ons nadrukkelijk als partij ziet en tegen een bedrijf zegt: laat je voorlichten door je branchevereniging. Wij bereiden de leden goed voor op inspecties, wij weten wat er van hen wordt verwacht, wat de wettelijke verplichtingen zijn en wat er nog extra mogelijk is. Indien gewenst zijn we ook aanwezig als de

inspecteur langskomt."

Nieuwe werkelijkheid

Rijst ten slotte nog de vraag hoe Stremme- laar de toekomst ziet van brancheorganisa- ties in het algemeen. Zit daar nog muziek in, in een tijd waarin steeds meer landen, bedrijven en burgers denken dat ze het wel alleen kunnen? "Kijk naar alles wat er momenteel speelt in de wereld, de corona- crisis, de economische malaise die daaruit voortvloeit, klimaatverandering, inclusiviteit, de internationale spanningen: dat gaat Nederland in zijn eentje niet redden. Als bedrijven dan ook nog eens individueel gaan acteren, dan komen we helemaal nergens." Maar, voegt hij daaraan toe: "Ik ben er wel van overtuigd dat brancheverenigingen de omslag moeten maken van het belang van de sector naar het collectieve belang van de Nederlandse economie. Over tien, twintig

jaar is de branchevereniging óf een cruciale verbindende kracht óf zij bestaat niet meer."

Zo dwingt de circulaire economie, een van de pijlers van het Nederlandse en Europese klimaatbeleid, volgens de ION-directeur tot gezamenlijkheid. "Circulariteit vraagt om ketenoptimalisatie en laat niet toe dat per productiestap aan winstoptimalisatie wordt gedaan. Ook de deeleconomie vraagt om aandacht. De generatie van mijn kinderen delen hun auto of appartement online met anderen, huren of lenen gebruiksartikelen heel gemakkelijk en kopen kleding gezamenlijk of verkopen deze door. Dat betekent dat er straks veel minder auto's, kleding, boormachines en vakantiecomplexen hoeven te worden geproduceerd. Dat verschil in productiecapaciteit kunnen we alleen opvangen als we inzetten op in innovatie." ■